

set Augustinus de Conjug. adulterin. lib. 1. cap. 26. col. 403. opp. tom. 6. edit. Venet. 1731. ; licet alii id quidem negent ex illo Christi præcepto apud Matthæum VII. 6. *Nolite sanctum dare canibus, neque mittatis margaritas vestras ante porcos.*

§. XVIII. Sacramentorum omnium, uti diximus, Auctor Christus (1), ipseque constituit singulorum materias, & formas, quæ *substantiales* dicuntur (2). Quæ à Christo sunt constituta, mutari ab Ecclesia nequeunt; sed tamen ipsa potest, salva sacramentorum substantia, quibusdam addere certas condiciones, quas omnino servare oportet, ut sacramentum valeat (3). Ritus etiam, & cæremonias sacramentorum accepta à Christo potestate Ecclesia constituit (4), & hi ritus, ac cæremoniae sine piaculo omitti non possunt; quamquam si omitantur, valeat sacramentum, quoniam intimam rei naturam non attingunt (5).

(1) *Si quis dixerit*, inquit Synodus Tridentina *Sess. 7. Can. 1. de Sacram. in gener. omnia sacramenta nova legis non fuisse à Jesu Christo Domino nostro instituta, anathema sit.* Quibus verbis Synodus catholicum dogma stabilivit, sed expresse noluit definire, mediata ne, an immediata omnium sacramentorum institutio à Christo sit repetenda. Nam Alexander de Hales, Hugo à S. Victore, Petrus Lombardus, alique nonnulli Theologi Concilio Tridentino antiquiores putarunt, confirmationis, & extremæ unctionis immediatum auctorem non esse Christum, quoniam nullus est Scripturæ locus, quo hæc divina institutio referatur. Tridentina inquam Synodus id expresse noluit definire, sed tamen multa sparsim constituit, ex quibus patet, Christum immediatum omnium sacramentorum auctorem esse habendum; in primis autem *Sess. 14. cap. 1. de Extrem. unct.* expressis verbis declaravit, sacramentum extremæ unctionis fuisse à Christo Domino nostro institutum, & à B. Jacobo Apostolo promulgatum. Quibus verbis Christo institutio, Jacobo tantum promulgatio tribuitur. Atque omnes quidem, qui post Concilium Tridentinum floruerunt, Theologi immediatum omnium sacramentorum auctorem Christum esse defendunt, & contrariam sententiam vix jam temeritatis notam effugere posse sentiunt. Consule Tournelyum *Prælect. theolog. de Sacram. in gener. quæst. 5. art. 1.*, Jueninium *ed. Sacram. dis-*

sert. 1. quæst. 4. de Sacram. in gener., & Drouvenium *de Re Sacrament. lib. 1. quæst. 6. per tot.* Neque obest silentium Scripturæ, cum id doceat divina traditio, ac verbum Dei sive scriptum, sive traditum parem habeat auctoritatem, & huc referendus D. Thomas *in Summa part. 3. quæst. 64. art. 2. ad 2.*

(2) Atque hæc quidem, quæ à Christo stabilita est materia, & forma sacramentorum, quæ *substantialis* dicitur, mutari non potest. Ita in Baptismo alia nequit adhiberi materia, quam aqua naturalis, neque aliis verbis hoc sacramentum conferri potest, quam illis, quæ Christus constituit, scilicet *in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.* Modo tamen integra sit materiæ, & formæ substantia, veritati sacramenti nihil detrahit mutatio, quæ *accidentalis* dicitur. Ita in baptismo nihil refert, num aqua sit frigida, an calida, atque in Eucharistia tum azymum, tum fermentum rite consecratur. Similiter Græci in quibusdam sacramentis adhibent deprecativam formam, quæ Latinis indicativa est; sed utraque forma vim eandem habet, & utraque eodem redit, licet verba diversa sint. Confer Jueninium *de Sacram. dissert. 1. quæst. 3. cap. 3.*, & Drouvenium *de Re Sacrament. lib. 1. quæst. 1. cap. 1. §. 5.*

(3) Conc. Trident. *Sess. 21. cap. 2. de Communion.*

(4) Apostolos sacrorum rituum instituendorum potestatem à Christo accepisse, manifestum est ex Paulo I. *ad Corinth. XI.*, ubi postquam multa de Eucharistiæ institutione, ejusque celebratione à Domino accepta præscripsit *cetera*, inquit *vers. 34. cum venero disponam.* Ipsa hæc verba expendenti Augustino. *Ep. 54. seu lib. 1. ad inquisit. Januar. cap. 6. col. 127. tom. 2. opp. ed. Maurin. Venet. 1729.* videtur Dominus ideo non præcepisse, quo deinceps ordine sumretur Eucharistia, ut *Apostolis, per quos ecclesias dispositurus erat, servaret hunc locum.* Atqui potestatem à Christo datam Apostolis in spirituali fidelium regimine legitima successione ad Ecclesiam transmissam, inter omnes constat. Atque hanc sibi quidem inesse potestatem Ecclesia & declaravit, & factis demonstravit Synodus Tridentina *Sess. 21. cap. 2. declarat, hanc potestatem perpetuo in Ecclesia fuisse, ut in sacramentorum dispensatione, salva illorum substantia, ea statueret, vel mutaret, quæ suscipientium utilitati, seu ipsorum sacramentorum venerationi, pro rerum, temporum, & locorum varietate, magis expedire judicaret.* Quam potestatem habere se Ecclesia verbo declaravit, eandem quovis tempore exercit, uti ex antiquis Scriptorum Ecclesiasticorum monumentis perspicuum est. S. Justinus M. *Apol. 1. n. 65. pag. 82. seqq. ed. Paris. 1742.* cæremonias memorat ab Ecclesia præscriptas in Eucharistia conficienda, ac distribuenda. Baptismi ritus descri-

bit Tertullianus *de Baptismo* num. 7. & seq. pag. 226. edit. Venet. 1744. Cyrillus Hierosolymitanus in suis mystagogicis catechesibus caeremonias, quæ apud Orientales vigeant, catechumenos docet. Augustinus non semel explicat vim exorcismorum, qui ante Baptismum adhibebantur. Mitto ceteros Patres. Tantum indicabo testimonium Tertulliani, qui *lib. de Corona* cap. 3. pag. 102. edit. cit. traditionis necessitatem vindicat, exemplo rerum multarum, quas sua ætate Ecclesia observabat, quamquam scriptæ non essent. *Dissert. 1. quæst. 8. cap. 3.* Idem quoque confirmant Euchologia Græcorum, & Rituales libri Latinorum, ex quibus intelligimus, multas lapsu temporum caeremonias ab Ecclesia institutas, earumque observandarum legem ministris impositam. Confer Cl. Zaccariam *Bibliothec. Ritual. dissert. 1. de Jur. liturgic. tom. 1.*, Jo. Laurentium Bertium *de Theolog. discipl. lib. 30. cap. 23. tom. 6.*, & Salam in *Not. ad Bonam rer. liturgic. lib. 1. cap. 18. §. 1. pag. 2. tom. 1. edit. Taurin. 1749.*, ubi plura etiam describuntur testimonia hæreticorum, qui hanc veritatem plus semel fateri debuerunt.

(5) Conc. Tridentinum *Sess. 7. de Sacram. in gener. Can. 13.*, Catechismus Romanus *part. 2. cap. 1. §. 18.* Quid tamen agendum sit, cum necessitas non omnes adhiberi sinit caeremonias ab Ecclesia præscriptas, rituales libri demonstrant.

§. XIX. Ab ipsa sane Apostolorum ætate sacramentis extrinsecus accesserunt solemnes quidam ritus, & caeremoniæ, quibus major ipsis adjungitur reverentia, & eorum sanctitas altius in hominum animis imprimitur, & necessarius in Ecclesia ordo sustentatur (1). Earum caeremoniarum non eadem omnium antiquitas est. Quædam enim ab ipsis Apostolis originem repetunt (2), atque has propter auctoritatem, unde manarunt, ubique retinet, ac diligenter custodit Ecclesia, quamquam sacramenti naturam non constituent. Sic ex. gr. signum crucis in omnium administratione sacramentorum ubique præscribitur (3), & ubique etiam sacramentorum materiæ mysticis benedictionibus consecrantur.

(1) Confer Concilium Tridentinum *Sess. 22. cap. 5. de Sacrific. Miss.*, & Catechismus Romanum *lib. 2. cap. 1. §. 18.*; & confer Drouvenium *de Re Sacrament. lib. 1. quæst. 7.*, & Gagliardum *Instit. Canonic. lib. 2. tit. 3.* qui de sacris his ritibus, & caeremoniis late contra hæreticos disputant.

(2) Protrita est Augustini *Ep. 54. ad Januar. num. 1. opp. tom. 2. col. 124. edit. Venet. cit.* regula, quod ab Apostolis repetenda sunt ea, quæ semper in Ecclesia observata esse constat, & quorum initium demonstrari non potest. Atque huc refer Tertullianum *de Corona* cap. 4. pag. 102. edit. Regaltii Paris. 1675., S. Basilium *de Spiritu Sanct. cap. 27. tom. 3. opp. pag. 55. edit. Paris. cit.*, S. Cyprianum *Ep. 63. ad Cæciliam* pag. 100. edit. Rigaltii Paris. 1666.

(3) Quod signum nisi adhibeatur, inquit Augustinus *Tract. 118. in Joan. col. 801. opp. tom. 3. par. 2. edit. Maurin. Venet. 1730.*, sive frontibus credentium, sive ipsi aquæ, qua regenerantur, sive oleo, quo chrismate unguuntur, sive sacrificio, quo aluntur, nihil eorum rite perficitur.

§. XX. Quasdam autem caeremonias consequenti ætate adjunxit Ecclesia, & hæc quidem non eadem ubique sunt. Nam suos habent peculiare ritus Latini, Græci, Orientales: quin & in Occidente non una omnium Ecclesiarum ea in re consensio est. Non enim in omnibus rebus iidem sunt ritus Ecclesiæ Romanæ, Mediolanensis, Hispanicæ, Gallicanæ; quod in ceteris etiam Orientis, atque Occidentis partibus evenire, ex omnium libris ritualibus compertum est. Romana Ecclesia, reliquarum mater, & magistra, permittit, aut tolerat hanc rituum diversitatem, quæ non officit unitati fidei (1), quæ omnibus una est, licet dissimiles sint populorum mores, & consuetudines (2).

(1) In una fide nihil officit Sanctæ Ecclesiæ consuetudo diversa, inquit S. Gregorius M. *Ep. 43. ad Leandr. lib. 1. col. 532. tom. 2. opp. edit. Maurin. Paris. 1705.* Ad hunc locum pertinet etiam Augustinus *Ep. 36. ad Casulanum* cap. 9. col. 77. tom. 2. ind. ed. Venet. cum ait: *Omnis enim pulchritudo filie Regis intrinsecus; illæ autem observationes, quæ variæ celebrantur, in ejus veste intelliguntur. Unde ibi dicitur: in fimbriis aureis circumamicta varietate.* Vide etiam S. Hieronymum *Ep. 71. ad Lucinium Boeticum* num. 6. col. 432. opp. tom. 1. edit. Vallarsii Verona 1734.

(2) De Græcis, qui Latinis subjecti Episcopis in Italia, finitimisque insulis commorantur, multæ sunt editæ Summorum Pontificum constitutiones, per quas ipsis sui ritus permittuntur,

ac præterea cavetur, ut neque Græcus ad Latinum ritum, neque Latinus ad Græcum sine auctoritate Sedis Apostolicæ transire possit. Sed omnium celeberrima est *Constitutio Etsi pastoralis* 57. Benedicti XIV. tom. 1. ejus Bullar. pag. 101. edit. Rom. seu Venet. 1754., qua omnia, quæ ad hanc rem pertinent, accurate explicata, ac definita sunt.

SECTIO I.

DE BAPTISMO.

XXI. Baptismus Joannis.	XXXI. Genuflectentes, & Competentes.
XXII. & XXIII. Baptismus Christi, & ejus materia remota.	XXXII. Catechistarum officium.
XXIV. & XXV. Materia proxima ablutio, eaque triplex.	XXXIII. Catechumeni ad Baptismum accedentes.
XXVI. Baptismi forma.	XXXIV. & XXXV. Ceremoniæ in Baptismo adhibitæ.
XXVII. Minister.	XXXVI. Sponsores seu Patrini.
XXVIII. Baptizantur tam infantes, quam adulti.	XXXVII. Qui eo munere fungi possint?
XXIX. Catechumenorum gradus.	
XXX. Audientes.	

§. XXI.

Primus ex Christianis sacramentis Baptismus est, qui ita dicitur à græco verbo βαπτίζω latine *mergere, abluere*. Itaque Baptismus ablutio est. Prophetarum ultimus Joannes Baptista ante Christum missus, ut baptizaret in aqua (1), prædicavit Baptismum poenitentiae, & qui sua confitebantur crimina, baptizavit in remissionem peccatorum proxime futuram in Christo Jesu (2). Verum hic Baptismus neque gratiam conferebat, neque imprimebat characterem (3), neque erat per se sacramentum, sed quasi quoddam sacramentale disponens ad Baptismum Christi (4), cui decebat homines assuefacere,

eosque ad hoc sacramentum rite, & recte suscipiendum per poenitentiam præparare (5).

(1) Joan. I. 33. Marc. I. 8.

(2) Agebatur itaque à Joanne, inquit Tertulianus de *Baptism. cap. 10. pag. 228. edit. Venet. 1744. Baptismus poenitentiae, quasi candidatus remissionis, & sanctificationis in Christo subsecuturæ. Nam quod prædicabat Baptismum poenitentiae in remissionem delictorum, in futuram remissionem enuntiatum est: siquidem poenitentia antecedit, remissio subsequitur, & hoc est viam præparare: qui autem præparat, non idem ipse perficit, sed alii perficiendum procurat. Vide S. Hieronymum Ep. 69. ad Oceanum num. 6. opp. tom. 1. col. 418., & Contr. Luciferian. num. 7. col. 179. tom. 2. edit. Vallarsti Veronæ 1735., S. Jo. Chrysostomum. in *Matth. hom. 11. cap. 4. tom. 7. pag. 154. edit. cit.*, S. Cyrillum Alex. in *Joan. cap. III. vers. 22. & cap. IV. vers. 1. opp. tom. 4. pag. 156. & 175. edit. Paris. 1637.*, S. Augustinum in *Enchirid. cap. 49. col. 214. opp. tom. 6. ed. Venet. 1731.*, S. Ambrosium in *Luc. lib. 2. num. 79. & lib. 10. num. 140. pag. 784. & 1095. opp. tom. 2. edit. Maurin. Venet. 1748.**

(3) Ego quidem, inquit ipse Joannes apud Matthæum III. 11., baptizo vos in aquam in poenitentiam: qui autem post me venturus est, fortior me est, cujus non sum dignus calcamenta portare; ipse vos baptizabit in Spiritu Sancto, & igni. Eadem habentur apud Marcum I. 8., Lucam III. 16., Joannem I. 26. seq. Quare Paulus Apostolus eos, qui Joannis Baptismum acceperant, denuo baptizatos in nomine Christi voluit. Act. Apostol. XIX. 1. & seq. Itaque non renascebantur, inquit Augustinus loc. cit., qui Baptismo Joannis baptizabantur, sed Christo, in quo solo renasci poterant, parabantur.

(4) S. Thomas in *Summa par. 3. quest. 38. art. 1. ad 1.*; ac vide totam hanc questionem 38., ubi de Joannis Baptismo solide disputatur.

(5) Petilianum Donatistam, qui unum Christi, & Joannis Baptismum esse putabat, cujus tres faciebat gradus, cum aquam à Joanne, Spiritum Sanctum à Christo, ignem à Spiritu Sancto datum diceret, acriter refellit S. Augustinus *Contr. liter. Petilian. lib. 2. cap. 32. & seq. col. 239. opp. tom. 9. edit. Venet.* Bucerum autem, Melanctonem, Zuinglium, Calvinum, ceteros hæreticos, qui utriusque Baptismi vim eandem esse arbitrabantur, profligavit Synodus Tridentina *Sess. 7. de Baptismo Can. 1.* his verbis: *Si quis dixerit, Baptismum Joannis habuisse eam-*

dem vim cum Baptismo Christi, anathema sit. Confer Tournellium *Prælect. theolog. de Sacram. Baptism. quæst. 1. art. 5.*; ac vide etiam Drouvenium *de Re Sacram. lib. 2. quæst. 5. cap. 1. §. 4.*, ubi quæritur, num Baptismus Joannis peccata dimitteret.

§. XXII. Verum ac proprium sacramentum est Christi Baptismus, à quo incipit omnis fidei origo, & ad spem vitæ æternæ salutaris ingressio (1). Definitur in catechismo Romano (2) sacramentum regenerationis per aquam in verbo. Triplex baptismus distinguitur, aquæ, sanguinis, & flaminis, seu desiderii. Baptismus aquæ vere sacramentum est, reliqui duo flaminis scilicet, atque sanguinis, vicem baptismi præstant, & ideo per similitudinem ejus nomen acciperunt. Nam qui pro Christo martirium patitur, qui sanguinis baptismus est, & qui moriens, ubi copia baptismi non est, peccata dolet, ac baptismum desiderat, qui flaminis baptismus dicitur, ipsos sacramenti fructus, etiam sine sacramento, consequuntur (3). Remota baptismi materia est aqua naturalis, quæ cum ubique præsto sit, maxime est idonea ad sacramentum omnibus necessarium, quæque demonstrat ejus virtutem, per quam animæ sordes eluuntur (4). Quævis autem aqua naturalis, quæ mixtione, aut artificio in aliam naturam non migraverit, apta Baptismo erit, sive ea maris sit, sive fluvii, sive putei, aut paludis, aut fontis (5).

(1) S. Cyprianus *Ep. 73. ad Jubajanum pag. 125. edit. Rigaltii Paris. 1666.*

(2) Catechismus Romanus *par. 2. cap. 2. §. 5. Quid est Baptismus Christi?* inquit Augustinus *Tract. 15. in Joan. num. 4. col. 408. tom. 3. opp. par. 1. ed. Maurin. Venet. indic. Lavacrum aquæ in verbo. Tolle aquam, non est baptismus; tolle verbum, non est baptismus.*

(3) Conc. Tridentium *Sess. 6. de Justificat. cap. 4.*, S. Ambrosius *in Orat. de obitu Valentin. Imperat. num. 51. col. 265. opp. tom. 4. edit. Venet. 1751.*, S. Augustinus *de Baptism. contr. Donatist. lib. 4. cap. 22. col. 139. tom. 9. indic.*

edit., S. Basilius *de Spiritu S. cap. 1. pag. 30. tom. 3. opp. edit. Paris. cit.*, S. Cyprianus *de Exhort. martyr. pag. 118. opp. edit. Amstelædani 1700.*, S. Thomas *in Summa par. 3. quæst. 66. art. 12.*

(4) Catechismus Romanus *loc. cit. §. 10.*

(5) Idem Catechismus *ibid. §. 7.* Quod si Joannes Baptista apud Matthæum III. 11. Christi baptismum Spiritu S., & igne constare prædixit, id non de materia hujus sacramenti intelligendum est, sed *vel ad intimum Spiritus Sancti effectum*, ut inquit idem Catechismus *loc. cit. §. 8.*, *vel certe ad miraculum referri debet, quod die Pentecostes apparuit, cum Spiritus S. è celo in Apostolos ignis specie delapsus est.* Synodus Tridentina *Sess. 7. de Baptismo Can. 2. Si quis dixerit*, inquit, *aquam veram, & naturalem non esse de necessitate Baptismi, atque ideo verba illa D. N. J. C., nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu S., ad metaphoram aliquam detorserit, anathema sit.* Quibus verbis Synodus execratur Calvinum, qui ad metaphoram detorquebat ea, quæ de aqua naturali à Christo dicta sunt, ac Lutherum, qui vinum etiam Baptismo aptum putabat. Neque ulla habenda ratio est cujusdam rescripti, quod editum ferunt à Stephano III. Pontifice apud Sirmondum *Concil. Gallie tom. 2. pag. 16. ed. Paris. 1629.* & quo probatur baptismus, qui in vino datus fuerat puero, qui in vitæ discrimine versabatur. Nam falsum hec rescriptum esse omnes norunt, primum quod nullus Patrum ejus rescripti meminit, deinde quia verisimile non est, Summum Pontificem in re protrita tam graviter errare potuisse, postremo quia de ejus rescripti auctore non constat, atque illud duo Mss. Codices Stephano II., tertius Sirico adscribit. Consule Ant. Augustinum *de Emend. Gratian. lib. 1. dialog. 18. opp. tom. 3. pag. 90. edit. Lucæ 1767.* ibique Baluzium *in Notis, & Natalem Alexandrum Histor. Eccles. sæc. 8. cap. 1. artic. 6. tom. 6. p. 7. ed. Venet. 1776.*

§. XXIII. Aquam benedicti vetus Ecclesiæ disciplina est (1); atque hæc quidem est benedictio quam Patres aquæ *sanctificationem, & consecrationem* appellarunt (2). Duobus diebus à Latinis, nempe sabbatis sancto, & Pentecostes (3), à Græcis autem in singulis baptismis aquæ benedicuntur. Signantur signo crucis (4), & certæ ab Ecclesiâ institutæ preces in ea benedictione adhibentur (5); quod utrumque antiquissimæ consuetudinis est. Aquæ ad-

jicitur chrisma, quod magis explicat vim sacramenti; sed tamen hoc valet etiam collatum in aqua naturali, quæ nihil aliud admixtum habet (6). Multitudo baptizandorum sæpe olim faciebat, ut ad omnes abluendos satis aqua non esset, & ideo nova per canales in baptisterium infundebatur (7).

(1) S. Basilius de Spiritu Sancto cap. 27. pag. 55. tom. 3. opp. edit. laudat., S. Gregorius Nissenus de Baptism. Christ. pag. 803. opp. tom. 2. edit. Paris. 1615., S. Cyrillus Hierosolymitanus Cathec. 3. num. 3. pag. 40., & seq. edit. Paris. 1720., S. Ambrosius de Sacram. lib. 1. cap. 5. col. 447. & 444. opp. 10. 3., & de Spirit. S. lib. 1. cap. 7. n. 88. col. 25. tom. 4. edit. Maurin. Venet. 1751., Theophilus Epist. pasch. I. Biblioth. PP. tom. 5. pag. 846. edit. Lugdun., Victor Viten. de Persecut. Vandal. lib. 2. pag. 683. tom. 8. indic. Biblioth. Neque vero extra casum necessitatis conferre licet Baptismum cum aqua communi, vel ea, quæ pro lustrationibus benedicuntur Benedictus XIV. Const. Inter omnigenas 89. §. 20. tom. 1. ejus Bullar. pag. 186. edit. Rom. seu Venet. 1754.

(2) Tertulianus de Baptism. cap. 4. pag. 225. edit. Venet. 1744., S. Cyprianus Epist. 70. p. 300. ed. Amsteladami 1700., S. Ambrosius de Myster. cap. 3. n. 8. col. 409. opp. tom. 3. laudatæ ed., S. Augustinus de Baptism. lib. 6. cap. 25. col. 175. opp. tom. 7. indic. edit., Auctor operis de Hierarch. eccles. cap. 2. §. 7. pag. 253. opp. tom. 1. edit. Antwerp. 1634.

(3) Confer S. Carolum Borromeum Instruct. de Bapt. Act. Eccles. Mediolan. p. 4. tom. 1. pag. 421. ed. Patavii 1754.

(4) Auctor operis de Eccles. hierarch. l. c., S. Augustinus Serm. 352. n. 3. col. 1364. opp. tom. 5. ed. Maurin. Ven. 1731.

(5) Preces ad sanctificandam aquam olim adhibitas describit Auctor Constit. Apostol. lib. 7. cap. 43. apud Cotelerium PP. Apostol. tom. 1. pag. 384. ed. Amsteladami 1724. Hinc deprecari super aquam Baptismi, apud Augustinum lib. 5. cap. 20. de Baptism. col. 155. opp. tom. 9. edit. Maurin. Venet. indic.

(6) Catechismus Romanus part. 2. cap. 2. §. 11.

(7) Consule Martenium de Antiq. Eccles. rit. lib. 1. c. 1. art. 14. §. 3. tom. 1. pag. 48. edit. Antwerpæ seu Venet. 1763. Atque ad hanc consuetudinem aquam vivam blando murmure decurrentem, quam memorat S. Zeno Tract. 35. lib. 2.

pag. 246. tom. 1. opp. ed. August. Vindelic. an. 1758., referendam putant Fratres Ballerini *ibid.* not. 3.

§. XXIV. Proxima materia est ipsa ablutio, cujus triplex est modus, *aspersio*, *effusio*, *immersio*. Fuerunt olim, qui dubitarent de vi Baptismi per *aspersionem*, aut *effusionem* dati (1); sed eum valere certum est, cum *immersio*, *aspersio*, *effusio* diversi quidem sint ablutionis modi, revera tamen nihil distent (2). Dubitatio hæc de Baptismo per *aspersionem*, *effusionem*ve collato satis claro argumento est, olim Baptismum per immersionem conferri consuevisse. Et certe fuit hæc vetus Ecclesiæ disciplina, ut Baptismum suscepturi, sive mares essent, sive foeminae, sive adulti, sive infantes, vestibus exuti, atque omnino nudi (3) ter in aqua toto corpore mergerentur, & inde educerentur (4).

(1) Confer Cornelium P. Ep. 9. ad Fabium Antiochen. n. 5. & 6. col. 154. & 155. apud Constantium Epist. Roman. Pontif., & S. Cyprianum Ep. 76. ad Magnum p. 368. & seq. ed. Ven. 1758.

(2) Vide Catechismum Romanum par. 2. cap. 2. §. 17. Antiquitus etsi Baptismus immersione dari solet, tamen interdum effusionem etiam, atque aspersionem adhibitam fuisse constat; quod luculentissimo argumento est, Ecclesiam semper firmum ratum habuisse Baptismum, sive per immersionem, aut aspersionem, aut effusionem ablutio fieret. Ita cum Petrus, ceterique Apostoli hominum ter millia baptizarunt, sicuti narratur in Act. Apostol. II. 37. & seq., videntur dedisse baptismum per aspersionem, aut effusionem, cum verisimile non sit, tantam hominum multitudinem tam brevi tempore in aquam immergi potuisse. S. Cyprianus l. c. multis ostendit, valere baptismum, quem ægri aspersione, aut effusione susceperant; quam sententiam veluti sua ætate certissimam approbat, & sequitur S. Augustinus de Baptismo contr. Donatist. lib. 6. c. 7. col. 165. opp. t. 9. ind. ed. Ven. Eadem est sententia Concilii Neocæsariensis Can. 12. apud Labbeum t. 1. Conc. col. 1516. ed. Ven. Antissiodorensis Can. 18. t. 6. col. 644., Matisconensis II. Can. 3. col. 674. d. t. 6., Parisiensis VI. Can. 7. col. 714. t. 9., & idem sæculo IX. tradidit Walfridius Strabo de Reb. Eccl. 26. col.

692. *Bibl. PP. t. 10. ed. Paris. 1624.* Huc etiam spectant aeta S. Laurentii apud Surium *de Vitis SS. mensis Augusti p. 96. ed. Colonia 1718.*, ubi agitur de Baptismo per effusionem dati, & huc etiam similia exempla. quæ refert Martenius *de Antiq. Eccl. rit. lib. 1. c. 1. art. 14. §. 5. t. 1. p. 49. ed. Antwerp. seu Ven. 1763.* Ex quibus manifestum est, etiam Baptismum aspersione, aut effusione collatum semper validum habitum fuisse; licet antiquitus in eo conferendo immersio adhiberetur.

(3) S. Jo. Chrysostomus *Homil. 6. in Coloss. n. 4. opp. tom. 11. p. 369. ed. Paris.*, S. Cyrillus Hierosolymit. *Catech. mistagog. 2. n. 2. p. 311. ed. Paris. 1720.*, S. Ambrosius, seu potius Auctor *Serm. 19. n. 5. t. 4. opp. Ambros. col. 514. ed. Ven. 1751.*, S. Zeno *Tract. 35. lib. 2. p. 248. t. 1. opp. ed. Balle- rin. Augustæ Videlic. 1758.* Verum ne quid in rei tam sanctæ administratione aspiceretur non decore, duo præsertim erant antiquis regulis constituta. Primum erat, ut viri, ac mulieres separatim baptizarentur, & ideo vel in baptisteriis duo erant conclavia, alterum pro viris, alterum pro foeminis, vel alio tempore mares, alio foeminæ baptismum suscipiebant S. Augustinus *Civit. Dei lib. 22. c. 8. col. 665. opp. tom. 7. ed. indic.*, Hugo Menardus *in S. Gregorii Sacramentar. col. 382. t. 3. ed. Maur. Paris. 1705.*, Albinus Flaccus *de Divin. Ofic. de Sabbato S. Paschæ col. 258. Bibl. PP. t. 10. ed. Paris. 1624.* Alterum erat, ut Diaconissæ præsto essent femi- nis baptismum suscepturis, ac per eas muliebri verecundiæ con- suleretur. S. Epiphanius *Heres. 59. sive 79. advers. Collyrid. n. 3. t. 1. p. 1060. ed. Colonia 1682.*

(4) Trinam hanc immersionem memorant omnes antiqui Pa- tres, inter ceteros Tertullianus *de Coron. cap. 3. p. 102. & Ad- vers. Praxeam. c. 27. p. 516. ed. Rigaltii Paris. 1675.*, S. Joannes Chrysostomus *Hom. 25. in Joan. n. 2. opp. t. 8. p. 146. ed. Paris. cit.*, S. Cyrillus Hierosolymitanus *Catech. 20. n. 4. p. 312. ed. Paris. 1720.*, S. Gregorius Nyssenus *de Bap- tism. Christ. p. 804. t. 2. ed. Paris. 1615.*, S. Ambrosius *de Sacram. lib. 2. cap. 7. n. 20. col. 452. opp. tom. 3. ed. Mau- rin. Ven. 1751.* Hanc autem aquam aliquantulum calefactam fuisse, ne qui toto corpore mergebantur, ac præsertim pueri, aliquid ex nimio frigore caperent detrimenti, non obscure de- monstrat S. Zeno *Tract. 35. lib. 2. pag. 246. indic. ed.*, cum memorat aquam in baptisterio igne dulcissimo temperatam. In unaquaque immersione non integra baptismi forma pronuncia- batur, sed nnius personæ nomen appellabatur, ut colligitur ex Tertulliano *lib. Advers. Praxeam c. 27. p. 516. ed. Ven. 1744.*, ex S. Ambrosio *de Sacram. lib. 2. c. 7. opp. t. 3. col. 452. ed.*

Maurin. Ven. 1751., & ex Rituali Romano, ubi præscri- bitur: *Puerum baptizet dicendo; Ego te baptizo in nomine Patris, & semel immergat, & Filii, & secundo immergat, & Spiritus S. amen, & tertio immergat.* Idem patet ex Euchologio Græcorum.

§. XXV. Quæ immersio, & eductio repræsen- tabat Christi mortem, & resurrectionem (1); ea- que triplex erat, ut triduana Christi sepultura, fideique professio in Sacrosanctam Trinitatem indi- carentur (2). Erat tamen hæc trina immersio præ- cepti ecclesiastici, cujus violati pœnas dabat, qui eam neglexisset (3); verum ad vim, ac necessita- tem sacramenti non pertinebat (4). Græci nunc etiam in conferendo baptismo immersionem re- tinent; sed Latini post sæculum XII. effusionem adhibere cœperunt, cum illa nudati corporis im- mersio, præsertim infantibus, gravis, & periculo- sa deprehenderetur (5). Abluendum est autem præ- sertim caput (6), ac tanta effundenda est aquæ copia, quanta opus est, ut baptizandus vere ablu- tus dici possit.

(1) S. Ambrosius *l. c. n. 23.*, S. Jo. Chrysostomus *Hom. 40. in I. ad Corinth. n. 1. p. 379. t. 10. ed. Paris. cit.*, Con- ciliium Toletanum IV. *Can. 6. apud Labrum t. 6. col. 1452. ed. Venet.*

(2) S. Cyrillus Hierosolymitanus *Catech. 2. mistag. n. 4. p. 312. ed. indic.*, S. Gregorius M. *lib. 1. Ep. 43. opp. t. 2. col. 532. ed. Paris. cit.*

(3) Canon. Apostol. 50. p. 449. apud Cotelerium *PP. Apos- tol. t. 1. ed. Amstelæd. 1724.*, D. Thomas *in Summa par. 3. quæst. 66. art. 8.*

(4) Ita cum in Hispania nonnulli unam tantum immersionem adhibuissent, ne Arianos imitari viderentur, qui triplici im- mersione triplicem in Trinitate substantiam indicabant, eorum factum probavit S. Gregorius M. *lib. 1. Ep. 43. ad Leand. t. 2. opp. col. 532. ed. cit.*, quod Gregorii decretum cum laude me- morant Patres Concilii Toletani IV. *Can. 6. loco mox indic.* Præ- clare S. Thomas *l. c.*, *Utrumque licite fieri potest, inquit, sci- licet & semel, & ter immergere; quin unica immersione sig-*

nificatur unitas mortis Christi, & unitas Deitatis, per trinitatem autem immersionem significatur tridum sepulture Christi, & etiam Trinitas personarum. Vide etiam S. Hildephonsum Adnot. de Cognit. Baptism. c. 117. apud Baluzium Miscellan. sacr. t. 2. p. 34. ed. Lucae 1761.

(5) Sæculo XIII., quo D. Thomas vitæ usura fruebatur, jam in locis quibusdam apud Latinos immersio desuescere coeperat; & ipse Thomas docet, uno aut altero ex tribus illis modis recte baptismum conferri, quamquam tutius esse dicat, eum dare per immersionem, qui sua adhuc ætate communior erat baptismi conferendi modus. Ait enim in Summa l. c. art. 7. Ablutio autem fieri potest per aquam, non solum per modum immersionis, sed etiam per modum aspersionis, vel effusionis; & ideo quamvis tutius sit baptizare per modum immersionis (quia hoc habet communior usus) potest tamen fieri baptismus per modum aspersionis, vel etiam per modum effusionis. Quo ex loco perspicuum meo quidem iudicio est, ea tempestate, qua D. Thomas florebat, communio quidem fuisse usum immersionis; sed tamen quibusdam etiam usitatum fuisse aspersionem, aut effusionem. Guilielmus Beveregius in Not. ad Can. 50. Apostol. p. 472. apud Cotelerium PP. Apostol. t. 1. ed. Amstelæd. indic. putat, immersionis loco aspersionem, sive profusionem aquæ, in Occidentali præsertim Ecclesia, plusquam mille ab hinc annis, Gregorii videlicet I. ætate, substitutam esse. Sed certa desunt antiqua monumenta, quibus hæc Beveregii opinio nitè posse videatur. Illud tamen animadvertam, quod etiam antiquior aspersionis in baptismo, & eo quidem solemnè, ut videtur, adhibita mentio est in opusculo de Ecclesiasticis Dogmatibus, quod inter opera falso Augustino adscripta PP. Maurini rejiciunt ad Appendic. t. 8., & plerique tribuunt Gennadio Massiliensi Gallicanæ factionis, contra quam Prosper, & Hilarius Augustino scripserunt. Nam cap. 41. ejus oper. col. 79. t. 8. opp. Augustin. ed. Maurin. Ven. indic. Baptismus, & Martyrium inter se comparantur, atque hæc habentur: *Baptizandus confitetur fidem suam coram Sacerdote, & interrogatus respondet; hoc & Martyr coram Persecutore facit, qui & confitetur fidem suam, & interrogatus respondet. Ille post confessionem vel adspersitur aqua, vel intingitur; & hic vel adspersitur sanguine, vel intingitur igne.* An non hic locus argumento esse potest, quod in ea regione, in qua Gennadius scripsit, immersionis loco aspersione adhiberetur? Utut ea de re sit, certe generatim tum apud Græcos, tum apud Latinos ubique obtinuit immersio, quæ alicubi vigeat sæculo XIV., uti ostendit Codex membranaceus, qui cum aliis compluribus

extat in museo Alberti Fratris mei Canonici Basilicæ S. Mariæ trans Tyberim, & in quo habentur hæc: *& baptiza infantem in nomine Trinitatis sub trina mersione dicens &c.* Codex hic liber Ritualis est, neque certe est antiquior sæculo XIV., uti demonstrat character, quæque in eo describitur, oratio S. Thomæ de Aquino, qui tantum sæculo XIV. ab Joanne XXII. SS. albo adscriptus fuit. Quin monet Chardonius Histor. sacram. lib. 1. c. 9. immersionem adhuc sæculo XV. obtinuisse.

(6) Catechismus Rom. part. 2. c. 2. §. 19.

§. XXVI. Baptismi formam constituunt verba, quæ apud Latinos sunt: *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus S.*; apud Græcos: *Baptizatur (1) Servus, vel Serva Dei N. in nomine Patris, & Filii, & Spiritus S.* Vetus est hæc formula, quam Græci usurpasse videntur, ut occurrerent Novatianis, quorum error late erat in Oriente diffusus, scilicet ad vim sacramenti ministri fide opus esse (2). Utraque forma vim eandem habet (3); quamquam ministri suæ Ecclesiæ ritum servare debeant: & utraque continet expressam invocationem trium Personarum Sanctissimæ Trinitatis, atque actum ipsum baptizandi. Invocatio illa Trinitatis divinæ institutionis est, atque ad vim sacramenti necessaria (4); sed & verba *ego te baptizo* omissa nullum baptismum reddunt (5).

(1) Ita habet Arcudius Concord. Eccles. Orient. & Occidental. lib. 1. cap. 3. & cap. 8. pag. 9. & 14. ed. Paris. 1672., & Græcorum Euchologion apud Goarium pag. 358. ed. Paris. 1647., quamquam non desint, qui græci sermonis ignari legendum putent *baptizetur*. Aliquando tamen Græcos verbo indicativo in prima persona usos fuisse, colligi potest ex S. Gregorio Nazianzeno Orat. 40. n. 51. p. 670. opp. t. 1. ed. Coloniae 1690. *Baptizo te*, inquit, *in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.*

(2) Verbum illud Ministri *ego te baptizo* quosdam in errorem induxit, ut crederent, vim sacramenti ex ministri persona æstimandam; quo multi referunt illud Corinthiorum dissidium, *ego sum Pauli, ego Cephræ &c.* quasi à ministro vim

repeteret sacramentum, qui error non tantum in Græciam, sed & in Africam pervaserat.

(3) Eugenius IV. *Instruct. pro Armen. t. 18. Conc. collect. Labbæi col. 547. ed. Ven.*

(4) Mathæus XXVIII. 19. Confer S. Justinum Martyr. *Apolog. 1. p. 80. opp. ed. Paris. 1740. Tertullianum Advers. Praxeam c. 26. p. 516. ed. Rigaltii Paris. 1675., Origenem in cap. 6. Epist. ad Roman. lib. 5. p. 561. t. 4. opp. ed. Maur. Paris. 1759., S. Cyprianum Ep. 73. p. 123. ed. Rigaltii Paris. 1666., S. Augustinum de Baptism. contr. Donatist. lib. 3. c. 15. & lib. 6. c. 25. col. 115. & 176. opp. t. 9. ed. Maurin. Ven. 1753. S. Innocentium P. Ep. 17. ad Episc. Macedon. c. 5. col. 836. apud Constantium Ep. Rom. Pontif. & S. Basilium de Spiritu S. c. 12. p. 23. & 24. t. 3. opp. ed. laudatæ, S. Thomam in Summa part. 3. quæst. 66. art. 5. Existit autem hoc loco quæstio, num aliquando valuerit, ac revera ab Apostolis in solo Christi nomine, sine mentione Trinitatis, baptismus collatus fuerit. Nam Act. Apostolorum II. 38. X. 48. & seq. & XIX. 5. traditum est, Apostolos in solius Christi nomine baptizasse. Ea de re magna animorum contentione nostro hoc sæculo inter se disputarunt duo celeberrimi Theologi ex Dominicanorum familia Renatus Hiacintus Drouvenius de Re Sacramentar. lib. 2. quæst. 3. cap. 2., & Augustinus Orsius Cardinalis edita an. 1733. Mediolani dissertatione de Baptismo in nomine Jesu Christi; atque hic quidem Apostolos aliquando in solo Christi nomine baptismum contulisse defendit, Drouvenius autem negat. Verum si aliquando Apostoli in solo Christi nomine baptizarunt, id Spiritus S. afflatu, inquit Catechismus Romanus part. 2. c. 2. §. 15. & 16., eos fecisse exploratum nobis esse debet, ut initio nascentis Ecclesiæ Christi nomine prædicatio illustrior fieret, divinaque, & immensa ejus potestas magis prædicaretur; aut potius iis verbis Apostoli baptismum à Christo institutum significare voluerunt, sed tamen retinuerunt formam, quæ distincta continet trium personarum nomina. Et certe verba Christi ad baptizandum Apostolos mittentis eam formam expresse comprehendunt; atque ita loca illa Sac. Scripturæ explicarunt S. Cyprianus Ep. 73. ad Jubajan. p. 123. ed. Paris. 1666. Origenes in Ep. ad Rom. lib. 5. pag. 561. t. 4. ed. Paris. 1759., S. Athanasius de Trinit. n. 7. p. 775. t. 2. opp. ed. cit., S. Basilius de Spiritu S. cap. 12. pag. 23. t. 3. opp. ed. Maurin. Paris. 1730. S. Joannes Damascenus de Fid. Orthod. lib. 4. c. 9. opp. t. 1. p. 260. ed. Le-Quenii Paris. 1712., S. Augustinus Contr. Maximin. Arian. Episc. c. 17. lib. 2. col. 715 opp. tom. 8.*

ed. Maurin. Ven. laudat. Locum Auctoris libri de Sacram., seu verius S. Ambrosii de Spiritu S. lib. 1. c. 3. n. 42. col. 12. seq. t. 4. ed. cit., & Nicolai I. in Can. 24. de Consecr. dist. 4., ubi probatus videtur baptismus in solo Christi nomine collatus, diligenter explicat Carolus Gagliardus Instit. Jur. Canon. lib. 2. tit. 4. §. 20. & seq. Vide etiam Natalem Alexandrum Histor. eccles. diss. 13. t. 4. pag. 101. & seq. ed. indic.

(5) Petri Cantoris, Præpositivi, atque aliorum opinio fuit, omitti impune posse ea verba: *Ego te baptizo*, quoniam illis Christi verbis baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus S. rō baptizantes factum ipsum ministri designat. Sed hæc verba, salvo sacramento, omitti non posse, rescripsit Alexander III. in cap. 1. de Baptismo; & Alexander VIII. die 7. Decembr. an. 1790. inter ceteras propositiones hanc quoque damnavit n. 27. *Valuit aliquando Baptismus sub hac forma collatus, in nomine Patris &c. prætermittis illis, ego te baptizo, uti patet ex Bullar. Roman. t. 9. pag. 97. ult. ed. Consule Martenium de Antiq. Eccles. rit. lib. 1. c. 1. art. 15. n. 14. seqq.* Verum constat sacramenti ratio, si desit vox illa *ego*, cujus vis in verbo *baptizo* continetur. Catechismus Romanus par. 2. c. 2. §. 14., S. Thomas in Summa par. 3. qu. 66. art. 5. ad 1. & 2.

§. XXVII. Ordinarius baptismi Minister est Episcopus, & Sacerdos; extra ordinem etiam Diaconi cum Episcopi, aut Sacerdotis concessu hoc sacramentum administrant (1). Cogente necessitate, omnes & mares, & foeminae recte baptizant (2), verum neque mulier præsentem viro, neque laicus præsentem clerico, neque clericus, cum adest sacerdos, sibi sumere hoc munus debent (3). Rectè inquam, hoc est sine culpa; ceterum, etiam absente necessitate, baptismus à laicis collatus valet, sed ne ii contra ecclesiæ disciplinam peccant (4). De baptismo ab hæreticis, aut infidelibus dato magna olim disputatio fuit, num valeret; sed eum valere certum est, si tamen id efficere propositum eis fuerit, quod catholica Ecclesia facit (5).

(1) Confer. Catechismum Romanum par. 2. c. 2. §. 23., & S. Thomam in Summa par. 3. qu. 67. art. 2. Quod si à Tertulliano de Baptism. c. 17. p. 230. ed. Rigaltii Paris. 1675., Tom. II. E

S. Hieronymo *Dial. advers. Luciferian. n. 9. col. 182. opp. t. 2. ed. Verona 1755.*, aliisque Patribus scriptum est, baptismum *sine auctoritate, aut jussione Episcopi* à Presbytero non esse conferendum, id referri debet ad solemnem baptismum, qui certis anni diebus administrari consueverat. Non omnis tamen Presbyter, sed tantum proprius, hoc est Parochus, jure ordinario baptizat.

(2) *Can. 21. dist. 4. de Consecr.*, Tertulianus *l. c. p. 231.*, S. Augustinus *Contr. epistol. Parmen. lib. 2. c. 13. col. 44. opp. t. 9. ed. Ven. indic.*, Concilium Eliberitanum *Can. 38. apud Labbæum t. 1. col. 996. ed. Ven.* Quo in canone videtur excludi bigamus, etiam necessitate cogente, à baptismi administratione. Statuit enim, *posse fidelem, qui lavacrum suum integrum habet, nec sit bigamus, baptizare in necessitate.* Mirum id videtur Dionysio Petavio in *Not. ad Epiphan. t. 2. p. 341. ed. Paris. 1722.*, quod *bigamis baptizari in tanta necessitate non licuit.* Verum, uti observat Albaspinæus in *Notis p. 175. ed. Neap. 1770.*, canon non omnino excludit bigamum à baptismi administratione, sed in eo munere bigamo vult preferri laicum, qui bigamus non sit.

(3) Vide Catechismum Romanum *l. c. §. 25.*

(4) Apposite Augustinus *Contr. ep. Parmen. cit. c. 13. Nulla*, inquit, *necessitate si fiat, alieni muneris usurpatio est.*

(5) Concilium Tridentinum *Sess. 7. Can. 4. de Baptism.* Primus Agrippinus Carthaginensis Episcopus in exitu sæculi II. hæreticorum baptismum irritum judicavit S. Augustinus de *Baptism. Contr. Donatist. lib. 2. cap. 7. col. 102. opp. t. 9. ed. Maurin. Ven. indic.*, S. Vincentius Lirinensis *Commonit. c. 6. p. 306. ed. Baluzii Pedeponti 1743.* Agrippini sententiam sæculo III. S. Cyprianus, atque alii tum in Asia, tum in Africa Episcopi sequuti sunt. Consule Natalem Alexandrum *Hist. Eccl. sæc. 3. diss. 12. p. 92. t. 4. ed. Ven. 1776.* Sed S. Stephanus Pontifex ratum habuit baptismum hæreticorum, modo esset collatus secundum catholicæ Ecclesiæ leges, atque hoc Stephani judicium universa Ecclesia sequuta est in *plenario*, hoc est oecumenico Concilio, quod mortuo Cypriano, se tamen nondum nato habitum testatur Augustinus *de Baptism. lib. 2. cap. 4. & 9. col. 98. & 104. t. 9. opp. ed. Ven. cit.* Spectat Augustinus (quod mihi quidem verisimilius videtur, licet non eadem omnium sententia ea de re sit, ut ostendunt Tournelyus *Prælect. theolog. de Sacram. in gener. qu. 7. art. 2. concl. ult.*, & Jueninius *de Sacram. diss. 2. art. 3. §. 5.*) ad Nicænam Synodum, quæ uti loquitur Hieronymus *l. c.*, *omnes hæreticos suscipit (Can. 8.) exceptis Pauli Samosatani discipulis*, de quibus agi-

tur *Can. 19.*, quoniam hi præscriptam ab Ecclesia formam non observabant. Probat inquam Stephanus hæreticorum baptismum, modo secundum catholicæ Ecclesiæ ritus collatus fuisset. Nam calumnia est, quam inter ceteros refellunt. Natalis Alexander *Histor. eccles. sæc. 3. dissert. 14. art. 1. t. 4. p. 104. edit. indic.*, & Tournelyus *Prælect. theolog. de Sacram. in gener. quæst. 7. art. 2.*, Blondelli, Basnagii, & aliorum agentium, Stephanum probasse etiam baptismum hæreticorum, qui in eo conferendo leges, ritusque Ecclesiæ despexerant. Quod si non baptizatus ritum Ecclesiæ servet, adque id velit facere, quod illa facit, ejus quoque baptismum valere, respondit Nicolaus I. in *Can. 24. de Consecr. dist. 4.* Augustinus ea in re ancipiti contentione distractus nihil affirmandum dixit *Contr. ep. Parmen. lib. 1. cap. 13. col. 45. t. 9. opp. ed. Venet. cit. sine auctoritate tanti concilii, quantum tantæ rei sufficit.*

§. XVIII. Baptizantur tam infantes, quam adulti; in illis originale peccatum tollitur, in his universa. Infantes rationis usu carentes baptismum donandos non esse, hæreticorum quorundam opinio fuit: sed eos recte in fide Ecclesiæ baptizari, certum est (1). Ut vero eorum baptismus valeat; ex utero matris in lucem editi esse debent; quoniam inutilis est baptismus eorum, qui cum intus in utero inclusi lateant, aqua tingi non possunt (2). Quod si ex eo non totum corpus, sed ejus partem eduxerint, ea pars abluitur, cum mors imminet, atque in primis caput, si prodierit, quo abluto, baptismus non iteratur (3). Infantes filios infidelium baptismum donari vetat Ecclesia, nisi vel mors immineat, vel à parentibus expositi, ac relictis sint; vel saltem eorum alter assentiatur (4).

(1) Concilium Tridentinum *Sess. 7. Can. 12. & 13. de Baptism.*, Catechismus Romanus *par. 2. cap. 2. §. 32.*, & apposite Origenes *Hom. 8. in Levitic. t. 2. opp. p. 230. ed. Paris. 1733. secundum Ecclesiæ observantiam baptisma etiam parvulis dari* inquit. Anabaptistarum error, qui parvulos baptizari posse negabant, jam explosus, atque rejectus ab Ecclesia est, lateque adversus illos disputant scriptores rerum Theologicarum, præsertim Drouvenius *de Re Sacrament. lib. 2. quæst. 6. cap. 2.*